Ч. 211 (12.867). Львів, неділя 20. вересня 1931. Рік LII.

Poczlową opłatę zapłacono ryczałtem.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і Канаді, Франції, Англії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Дещо про програму й тактику
місцевих комуністів.
III. Обіжник ЦК КПЗУ про роботу комуністів у „Просвітах".

Львів, 18. вересня 1931.

Найенергічніше комуністи хочуть узятися за опанування „Просвіти". Це видно ясно з обіжника ЦК КПЗУ, який саме бажаємо обговорити. Незвичайно велику вагу до „праці" в „Просвітах" комуністи прикладають тому, що в теперішніх умовинах — каже інструкція-обіжник — боротьба на просвітянському терені... *є одним з вузлових питань узагальнення нами національно-визвольної боротьби українських мас*". (Підкр. наші — Ред.).

В обіжнику стверджено, що досі „робота" партійних комуністичних організацій у „Просвітах" була недостаточною. Вона „відставала від тих завдань, що ставить перед нами *швидкий розвиток політичних подій, темп радикалізації мас, від завдань боротьби за маси, за провід у національно-визвольному русі народніх мас*". (Підкр. наші — Ред.).

Допустившися до таких залеглостей „праці" ЦК КПЗУ хоче тепер за всяку ціну відробити занедбане і тому висуває загально під теперішню пору програму діяльности такого змісту:

„розгорнути дійсно масову роботу на просвітянському терені, розколихати просвітянські маси, створити й організаційно закріпити *революційну опозицію* (підкр. наше — Ред.) в „Просвітах", укріпити, умасовити й належно поставити практичну роботу тих товариств „Просвіта", що є під революційним (тобто комуністичним — Ред.) проводом. Треба негайно по всіх просвітянських організаціях, що є під нашим впливом, провести низку зборів, нарад, розгорнути широку агітаційну і вербовочну кампанію на зовні, серед досі незорганізованого в „Просвітах" населення, під кутом зору боротьби з верхами „Просвіти" і цілого табору української буржуазії, що пішла на отверту угоду з польським фашизмом, особливо унаявнюючи ролю і позицію клеру. Так само мусять бути організаційно оформлені через відповідні наради революційні опозиції в товариствах, що перебувають під впливом ворога, розвиваючи туж саму політичну кампанію, переносячи її поза межі „Просвіт". У повітовому маштабі, а пізніше й у загально краєвому, мають бути переведені конференції з делегатів від революційних опозицій, вибраних на зборах і нарадах і делегатів від товариств, які є під революційним проводом, що мають виділити керовництво революційними опозиціями і революційними „Просвітами" відповідного терену. Ціла акція мусить бути проведена на найширшій основі однолитого фронту з низу, на широкій платформі боротьби за національне й соціяльне визволення. Ціла наша акція, як і робота революційних опозицій у „Просвітах" мусить виходити з того відношення нашої партії до просвітянського руху і „Просвіт", що було неодноразово відзначуване партією, а саме: ми вважаємо просвітянський рух широким рухом українських народніх мас і як проти такого не виступаємо, не бойкотуємо і не розбиваємо, а навпаки в цих організаціях працюємо, відвойовуємо в них маси з-під проводу націонал- і соціял-фашизму та клеру, боремося за опанування в першу чергу низових організацій для розгорнення фронту боротьби з фашистівським проводом. *Розбиваємо лише ті товариства „Просвіти", що не є організаціями мас, що перетворилися у фашистівські кубла „вибраних", що закрили всякий доступ і прийом у члени робітників і селян, і то розбиваємо, щоби на їх місце створити масові робітничо-селянські (читай: комуністичні) „Просвіти" під революційним проводом*". (Підкр. наші — Ред.).

Наведеного вистарчилоб, щоби якслід зрозуміти та унаглядити собі всі пляни комуністів щодо наших „Просвіт". Одначе в інструкції-обіжнику ЦК КПЗУ є спрецизовані ще й так звані „ударно-революційні гасла", під якими має відбуватись комуністичний наступ на цілий просвітний рух, зокремаж на його організацію. Отже цілий фронт комуністичного наступу має відбуватись під такими гаслами: 1) проти угодорадикальних, попівських верхів „Просвіти"; 2) за масовість „Просвіти" під комуніст. проводом; 3) проти комісарщини в „Просвітах", яку насаджує Гол. Виділ; 4) проти клерикально-фашистівських бібліотек у читальнях і проти такоїж преси; 5) за „робітничо-селянські" (читай: комуністичні) бібліотечки, книжки і газети по читальнях; 6) проти нагінки на УСРР по читальнях; 7) за найтісніший звязок з просвітними організаціями Рад. України; 8) за організацію молоді при „Просвітах" під комуністичними авспіціями і проводом.

До комуністичної тактики у „Просвітах" треба зарахувати ось які точки інструкції-обіжника: 1) закріплюючи політичний вплив „революційного проводу" по читальнях, не можна викидати з товариства членів-рядовиків і симпатиків ворожих (тобто національних) партій, але навпаки: треба їх перевиховувати. Викидати можна тільки „отверто ворожих, воюючих проти революційного проводу сільських головачів"; 2) кожний член ком. партії мусить обовязково належати до „Просвіти", що діляє на терені його „праці" або осідку і „своїм прикладом та працею посилювати авторитет „Просвіти (очевидно „революційної")"; 3) „революційні Просвіти" мусять стати на свому терені „масовим осередком та ініціятором боротьби проти національного гніту і визвола(?)визволення"; 4) при опановуванні москвофільських читалень ім. Качковського, треба їх негайно перетворювати на читальні „Просвіти" і перебудувати всю їхню дотеперішню роботу „під кутом зору боротьби за націон. і соціяльне визволення"; 5) засновувати нові „Просвіти" там, де їх ще немає, або де вони були розвязані. Коли цього зробити не можна, то треба „переключатись на інші статутові форми", тобто використовувати для комуністичної „праці" освітні секції кооператив і т. п.

У цьому обіжнику комуністи вичерпали, здається, усе, що могли. Все там передбачене, все продумане і все відповідно освітлене. Дуже помилялись би ті, які думалиб, що комуністи не проводять усього того в життя. Практика кількох останніх літ показала, що так, — хоч не в таких великих розмірах, як це заповідають тепер.

Америка і зброєння.

З Ню Йорку повідомляють, що державний департамент згодився на пропоновану сенатором Бора 5-літню перерву в зброєннях. Американський уряд дожидає від женевської конференції в справі розброєння не наглого занехання зброєнь, але першого кроку до занехання збройних переговорів на суші та обмеження всяких зброєнь. Америка заявиться радо за перервою в зброєннях, якщо інші держави зроблять те саме.

Wyciąg z protokolu wspólnego z dnia 15. września 1931 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 201. czasopisma „Dilo" z daty Lwów dnia 12 września 1931 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 439/31 na posiedzeniu niejawnem w dniu 15. września 1931 r. po wysluchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 11 września 1931 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" № 204 z daty Lwów, dnia 12 września 1931 r. zawierającego w artykule p. t. 1) „Pered zahalnym perepysom" od słów „jak pokazujetsia" do słów „wyšlid znanyj", od słów „Riżnycia sіahaje" do słów „cyfr ne majemo", od słów „A naślidky" do słów „priamo strazzni" i od słów „Szkilna wlada" do słów „proty nas", 2 w artykule pt. „Z pobutu w Szwecji" od słów „Ukraineć stwerdżuje" do słów „najbilsz myrolubnyj" znamiona ad 1) występku z § 300 uk., ad 2) zbrodni z § 65 a) uk. zarządzić zniszczenie całego nakladu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dzup. Nr. 6 ex 1863, t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu ad 1) nieprawdziwemi twierdzeniami i przekręceniami faktów poniżyć w powadze zarządzenia władz przeprowadzających spis ludności państwa a nadto władz szkolnych pod względem ich urzędowania i pobudzić innych do wzgardy i nienawiści przeciw tym władzom, ad 2) szerzyć nienawiść i wzgardę przeciw jednolitemu Związkowi Państwa rozpowszechnianiem haseł separatystycznych i przedstawieniem rzekomego ucisku niektórych narodowości, co odpowiada znamionom zbrodni z § 65a) uk i występku z § 300 uk. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: Medynski wr.
Protokulant: W. Mikuszewski wr.
Za zgodność: Lipanowicz starszy sekretarz.

Wyciąg z protokolu wspólnego z dnia 15 września 1931 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 205 czasopisma „Dilo" z daty Lwów dnia 13. września 1931 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 438/31 na posiedzeniu niejawnem w dniu 15. września 1931. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 13 września 1931 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" Nr. 205 z daty Lwów dnia 13 września 1931 r. zawierającego w artykule pt. „Pid uwahu członkam tymczasowych wydiłów powitowych" od słów „Często taki" do słów „riżni widprawy" i od słów „Oczewydno starosta" do końca artykułu, znamiona występku z § 300 uk., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 Dzup. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej ustępów artykułu ma celu nieprawdziwemi twierdzeniami i przekręcaniami faktów poniżyć w powadze zarządzenia władz administracyjnych pod względem ich urzędowania w zakresie uprawnień nadzorczych nad samorządem i pobudzić innych do wzgardy i nienawiści przeciw tym władzom, co odpowiada znamionom występku z § 300 uk. Według §§ 487, 489, 493 pk., oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: Medynski wr.
Protokulant: Mikuszewski wr.
Za zgodność: Lipanowicz starszy sekretarz

Продовження „ревеляцій“ краківського „Курєрка“.

Нові атаки на о. прал. Л. Куницького.

Краківський „Іл. Курер Цодзенни“ з суботи 19. ц. м., під шумним наголовком „Нові ревеляції ІКЦ“ „Як Берлін змовлювався зі святоюрським пралатом“, атакує далі о. пралата Леонтія Куницького, закидуючи йому конкретно, що 26. березня 1927 буцім то склав в німецькому закордонному міністерстві обширне „про меморія“, „в якому живо малював змагання і заміри своїх зверхників (? — Ред.) і поборював конкуренційні політичні угрупування“. „Курєрок“ не подає вже цим разом фотографічної відбитки того нового „автентичного документу“, лише бере деякі уривки речень у „лапки“, даючи пізнати, що це нібн то цитати з якогось „документу“. У тім-то „документі“ о. прал. Куницький мав писати про б. през. Евгена Петрушевича „і ще про якусь особу“, про одного „політичного еміґранта, який перебував у Відні“ і якому пригодився би закордонний пашпорт, виданий евентуально німецьким посольством у Відні“. Дальше „Курєрок“ підтримує своє попереднє твердження, що о. прал. Куницький „відвідував ріжні канцелярії „Авсвертіґес Амту“ та крім згаданого меморіялу передав п. Цехлінові „низку коротших і довших заміток, які доповнювали те про меморія“. Цими замітками були: а) про ролю КПЗУ, б) про часопис „Рада“, в) про відношення до д-ра Евгена Петрушевича і г) „виводи які пояснювали внутрішні відносини й взаємні суперечки ріжних українських ґруп“. (Яких — про це „Курєрок“ не каже, покликуючись лише на... память о. прал. Куницького). В одній з декларацій, писаних у Берліні (так каже „Курєрок“) „о. пралат бавився навіть у визначування представників та отримування ріжних фактичних і „моральних мандатів“ для ріжних осіб, діючих „при німецькому уряді“. О. пралат (читаємо там) грав ролю „медіятора“ (? — Ред.). В його „про меморія“, кажучи про вибори до ЦК „своєї партії“, буцім то написано таке: „...вибори переведено головно також тому, щоби згідно з бажаннями заінтересованих закорд. кол. доказати...“ (що таке доказати, цього теж не довідуємося). Казалося там, буцім то теж, що політична програма нашого Обєднання проявляється у безоглядно неприязному становищі супроти Польщі“.

Після таких „ревеляцій“ слідує лайка звичайних лайок: що о. пралат — мовляв — був „платним аґентом“ і „стосував методи підлабузнювання себе своїм хлібодавцям“. Вкінці знову чуємо те саме, що о. пралат Куницький був — чи хотів бути — у краківського ґенер. німецького консуля.

Найцікавішою є заява редакції „Курєрка“, що вона знає не лише те, що о. пралат Куницький говорив у Берліні, але й що говорено про нього й його „оферти“ в нім. мін-стві закордонних справ після його виїзду з Берліна! Шкода, що „Курєрок“ не додав, яким робом має такі ґеніяльні „інформації“...

Етноґрафічна виставка в ґімназії СС. Василіянок у Львові.

I.

Цьогорічна весняна виставка прикладного народнього мистецтва, що її уладила кооператива „Українське Народне Мистецтво“ разом з пп. Кульчицькими в салях Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, пройшла з відомим великим успіхом та дала почин до її не менше успішного повторення в Станиславові і в Данціґу. Тепер приходиться занотувати з вдоволенням четверту подібну, хоч — що правда — скромнішу імпрезу. Тим разом є це виставка тільки оригінальних народніх вишивок майже з цілої нашої етнографічної території, яку уладила у себе ґімназія СС. Василіянок при вул. Длуґоша у Львові.

Ясна руханкова саля, не переповнена занадто експонатами, робить справді миле, привітне враження. Білі однобарвні стіни нагадують нутро просторої світлиці, а кілька вазонів живих квітів цілком добре усувають враження мертвоти виставових саль. Кругом попід стіни розставлено сім манекінів у комплетних, переважно жіночих одягах, що треба вважати головним плюсом виставки; між ними видно й самі сорочки в цілу довжину, підперезані тканим поясом. На стінах уміщено багато рівнож цілих сорочок (всіх їх має бути до 70 у збірці), між якими пізнати зараз буковинські з широкими темними вишивками, подібні до них покутські й полудново-подільські з дещо яркішими взорами та сокальські у пестрі квіти. Все те зрідка перетикане окремими зразками взірців на картонах, що їх винято з альбомів. На двох столах по середині вишивки з Вел. України, зокрема прегарний обрус.

Окрему цілість творить естрада салі. Ціла задня стіна вкрита картонами з новими та старими вишивками, але їх переважно темний тон за мало відбиває від темних картонів на вишневому тлі. Деякі взірці дуже інтересні композицією, інші знову зручним добором спокійних красок. Збірка на всякий випадок уже цінна і практично нашита в альбоми. Низом на естраді є між іншим кілька дуже гарних гуцульських зменшених ляльок із дбайливо імітованим уплітом (оригінальна гуцульська робота), а з боку трохи дрібної гуцульської кераміки. Шкода тільки, що це річи експортові, а не справжня гуцульська кераміка домашнього вжитку.

II.

Отся вдатна виставка насуває рівночасно кілька думок щодо доцільности та орґанізації таких шкільних збірок. З повним признанням треба повитати цього роду виступ та намір заложити у себе свою власну збірку в характері шкільного дидактичного музею. Наша гарна народня ноша з невмолимою послідовністю життя поволи заникає і модернізується. Відвикла у війську чи на міській службі молодь цурається свого рідного одягу, парубок без буфястих брічесів, а дівчина без „литкових“ (тілистих) панчіх не покажеться нині в церкві чи на музиках і так поволи наш народній стрій можна буде оглядати тільки по музеях, як це сталося вже в більшій части західної Европи.

Тому треба такою шкільною етнографічною збіркою зацікавити в першу чергу молодь, показати їй на призбиранім матеріялі наглядно величезне богацтво, красу та оригінальність народньої мистецької думки, збудити в ній справжню пошану для своєї рідної, віками витвореної ноші, навчити її любити її та зберігати як народній скарб. Коли інтеліґентна молодь пізнає красу наших вишивок, мережок і ґаптів, то певно і в неодній зовсім модерно уладженій хаті випруть вони тендітні прикраси та знайдуть пристосування як декоративне мистецтво. Таке зрозуміння і пошана для них серед інтеліґенції може подекуди спинити опоганювання та затрату народньої ноші серед простолюддя.

Велике значіння для етнографії мають повні комплети народніх одягів та окремих взірців вишивок з цілого краю, раз для власного вжитку в прикладнім мистецтві, а по-друге для історичного збереження їх у шкільній збірці чи передачі їх у тій цілі у краєвий музей. У жіночих школах підчас годин ручних робіт замість слейду, де дівчата вчаться обходитися з гиблем і пилкою, булоб далеко корисніше познайомлювати їх з ріжною технікою народніх вишивок, які вони могли би пристосовувати до прикраси власного одягу. Коли-ж при школі засновується етноґрафічна збірка, моглиб учениці на годинах робіт зробити на основі істнуючих готових форм ляльки та вишити на них повний жіночий і мужеський одяг своїх сіл. Такі ляльки-манекіни дають вірний образ народньої ноші та сповняють дуже вдячну ролю на етноґрафічних виставках.

Вкінці думаю, що популяризування нашого мистецтва виставками поміж чужинцями може зробити сильніше враження та викликати треваліше зацікавлення нами, як неодна грімка політична промова на міжнародній арені.

Д-р Я. Пастернак.

Ще одна підвишка податків.

Ухвалений 16. ц. м. радою міністрів проєкт закона про підвишку податку від пива, вина, меду і т. п. приносить важні зміни. Податок від пива, який побирали досі при фабрикації, тепер буде побираний при продажі. Проєкт вводить податок від овочевих вин, які досі були від нього вільні. Підвищує також податки від вин виноградних і родзинкових. При усталюванні податку від пива проєкт усталює три нові роди пива, що підлягатимуть оподаткуванню: 1) повне пиво, 2) дубельтове і 3) міцне. Податок буде обчислюваний від гектолітра не при виробі, як досі, але від спожиття.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 20. ВЕРЕСНЯ 1931.

ЯР. МАНДЮКОВА. 2)

Слідами козацької слави.

Торги з візниками.

Перед двірцем багато підвод, фаетонів. Нас чіпляється двох жидків: де завести?

— До Берестечка!

— Сьцьо? До Берестечка? Оо, то далеко! Трицять вйорств — і він зажурено поцмокує губами, ніби жаліє нас.

Нам не хочеться вірити, що це так далеко, бо нас інформували на чотирнацять км., а тут на тобі!

— Ото попали! Краще було оглянути Радивилів і вйо з поворотом — висувається рішучий проєкт одного з вигідніших панків.

— Чудесно! Нема що казати! Стільки рішень, врешті їзда серед ночі й раптом — „Радивилів“, — що це вам, панове?

— Ні, їдемо, все одно — раз мати родила. Чейже й тих трицять вйорств якось перебудемо.

— Отже скільки хочете до Берестечка? — звертається наш провідник до візника.

— Трицять злотих — не заікнувшись, каже він.

— Оооо! — натягаються еліпсою уста, а біля кишені стає що-найменше неприємно.

Провідник у широкому порохівнику здається якимось фантомом у сутінях ранку, що, широко розмахуючи руками, голосно висказує свої думки. Вся громада бігає за ним, наче розгублені курчата за квочкою. Одні намовляють погодитися з візником, інші ні. Жидок смикає за рукав:

— Нин?

— З вами не їдемо — відказує провідник.

— Цьомуу?

— Що вам, ви сказилися? Та за трицять золотих я купив би обі ваші кавулі, ще й з вами в додатку.

— Цьому, можна згодитися, ви ще не дали, я не взяв, вас на фаетон за багато, вам би треба два повозки, а може дати вам віз?

— Добре, хай буде і віз, але десять золотих.

— Десять злотих, пхі! Таке панство за десять злотих хоче по пісках возитися... — І жидок ображено відвертається та йде до своєї повозки.

Питаючим зором слідимо вираз обличча нашої теперішньої голови, ну?

— Пхі, тепер десь лазити й шукати фіри?

— І не булоб краще погодитися та заїхати холодком, замість опісля пектися на сонці?

Жидок ще раз питається, чи їдемо, але стрічається з негативною відповідю.

Починає потрохи розвиднюватися, видно обриси будинків, парку, митного уряду. Переходимо залізничий шлях та йдемо в незнане місточко. Відразу вдаряє в очі широкий простір („в Расеї місця багато“), вулиці широкі ніби париські бульвари, прикрашені рядками буйних дерев, а з густих садків виглядають чистенькі домики.

Деякі з наших, широко відчинивши рота, зовсім безцеремонно позіхають.

— Не видно де якого люда?

Не видно, тільки біля воріт завзято брешуть собаки й сонливо відчиняються віконниці.

На вулицю виходить перша людина: замітач. Із незвичайною втіхою витаємо його, всеж таки якийсь живий чоловік від якого можна засягнути потрібних пояснень.

— Можна у вас дістати підводу?

— Да, да, очень красівую — і веде нас до якоїсь гарної хати.

Стягають господаря з ліжка, але він і за двацять золотих ледви годиться, бо має снопи возити.

Бачимо, що з тих переговорів нічого путнього не вийде, йдемо далі. На перехресті вулиць присідаємо на камінних східцях і чекаємо на провідника, що пішов у пошукування. До нас підходить замітач і зовсім безцеремонно зводить хмари куряви. Тікаємо на другу сторону вулиці, під жидівські віконниці.

Дорогою підбігає котеня і нявкає в інтернаціональній мові. Наші жінки хапають його на руки і пестять, бо наразі нічого іншого нема під рукою...

Діти наші сидять похнюплені і протираючи очі, обсервовують протилежні двері, зпоза яких доходить приємний запах свіжого печива.

(Продовження буде.)

Перед розбиттям конференції Круглого Стола.

На комісії федеральних устроїв Круглого Стола в Льондоні Ґанді виступив з гострою критикою орґанізації конференції. Він сказав, що король Юрій має видко лихих дорадників, бо на конференцію запрошено не справжніх представників індійського населення, але урядових прислужників. Крім того Ґанді висловив своє невдоволення зі самих нарад, які займаються пустяками і не доведуть до цілі. Він сказав отверто, що не думає довго сидіти в Льондоні і давати урядові нагоду творити фікцію, будьто би конференція була на добрій дорозі.

Ґанді про незалежність Індій.

В парляментарному клюбі партії праці в Льондоні явився гіндуський провідник Ґанді і в розмові з послами ствердив ще раз, що прямує до цілковитої незалежности Індій з задержанням приязних взаємин з Вел. Британією. Я приїхав сюди, — говорив він — щоби боронити справ гіндусів. 85 проц. індійського населення мешкає по селах і завдяки теперішньому режимові приведене до безсильности терплячи великий недостаток. Коли гіндуські селяни хотять визволитися з англійського ярма, то тільки тому, що не хотять бути голодними.

Пасивний білянс Америки.

Перший раз від 1926 р. Злучені Держави Північної Америки мають пасивний торговельний білянс. В місяці серпні ц. р. привіз був на 1 міліон долярів більший від вивозу.

Банковий комісар у Німеччині.

Оголошено проєкт декрету, що між іншим передбачує покликання окремого банкового комісаря для контролі над німецькою банковістю. Параграф 3 проєкту так означує його компетенції: Банковий комісар має постійно інформувати про положення німецької банковости і стан німецької кредитової господарки, особливо в її зносинах зі заграницею та впливати на ведення інтересів згідно з загальними потребами німецької господарки. Проєкт декрету, що рівняється удержавленню німецької банковости, викликав зацікавлення всіх держав, заінтересованих у фінансовости німецької держави, і буде ще предметом нарад урядового кабінету.

Неспокій в англійській фльоті.

У звязку з „бунтом" англійської атлянтійської фльоти військова влада наказала строгі протиміри, наслідком чого 16 воєнних кораблів рушило до своїх портів. Тимчасом адміралїція розглядає одержані скарги і має полагодити їх так, щоби моряки, вернувши до порту, не були дальше ферментом, який міг би поширитися на інші порти. В тій ціли спрямовано цілу фльоту до трьох головних портів: Портсмавс, Джевангор і Четам. Команданта порту Четам покликано до Льондону задля обговорення страйкового положення. Тимчасом у парляменті міністр фльоти Чемберлен заявив, що хотяй британський уряд готов прихильно полагодити домагання моряків, то однак дальші неспокої мусів би уважати за зломання дисципліни і відповідно трактувати. Опісля розпочалася в палаті громад нагла дебата в справі фльотових подій.

Зачувати, що й серед середземноморської британської фльоти дався завважити неспокій на тому самому підкладі.

Після замаху під Будапештом.

Похорон 19 жертв залізничої катастрофи під Будапештом відбувся 16. ц. м. при участи великих мас народу, між якими був навіть премєр гр. Каролій з іншими міністрами. На знак жалоби припинено на 5 хвилин рух на всіх мадярських залізницях.

Слідство в справі замаху на поспішний поїзд Бія Торбадь ствердило, що найдені кишеневі батерії були куплені в Будапешті, а екразит в скількости півтора кґ. був спроваджений із заграниці. Арештовано двох нових підозрілих людців, братів Шакаші і Реннера, комуністів, у яких при ревізії найдено комуністичні відозви, пляни залізничих мостів і елябор ати про хемічний склад ріжних вибухових матеріялів. Перед замахом хотіли винаймити чотири авта без шоферів, але їм відмовлено. Біля Б'я Торбадь найдено під корчем екразитовий набій. Замаховці робили мабуть тут бомбу й один набій згубили.

Втікачі з Радянщини.

Коло Корця пов. Рівне 16. ц. м. хотіло перейти границю з Радянщини до Польщі 15 цивільних осіб, озброєних крісами. Коли втікачі, між якими була одна жінка, наблизилися до границі, радянська граничча сторожа з найближчої станиці почала до них стріляти. Втікачі відповіли також з крісів і серед стріляниви троє із них, між ними жінка, були вбиті. Решта, 12 осіб перейшла на польський бік і віддала польській граничній сторожі 7 крісів і 300 набоїв. Їх відставлено в глибину краю.

Ґайда пригадався.

Делеґація орґанізації російських емігрантів на Далекому Сході звернулася до б. чеського ґенерала Ґайди, щоб обняв провід протибільшовицького руху. Ґайда мав на це згодитися, хоч одночасно вказував на великі трудно[illegible], які стануть на шляху при практичному [illegible] акції.

Не забувайте про тих, що в боротьбі за кращу долю Народу стали інвалідами. Жертвуйте в хосен українських інвалідів!

Новий зшиток Української Загальної Енцикльопедії.

Перед кількома днями появився новий зшиток Української Загальної Енцикльопедії, з черги 12-ий, або 2-ий ІІ. тому. Зшиток цей вийшов за серпень 1931 р. (стор. 129—256) і містить гасла від „Ісай" до „Кирилиця". Зшиток, як і всі попередні, виданий на гарному папері і богато ілюстрований.

З важніших гасел у 12-ому томі відмітимо отсі:

Буква „І": Ісидор, іслям, Ісляндія, історичний матеріялізм, історичні товариства, Історія Русів, Ісус Христос, Італія, Іщенко.

Буква „Ї": Їжак, їжорибка Їрасек, Їрґенс, Їречек.

Буква „Й": Йоаким, Йоаніти, Йовановіч, Йогансен, йод, Йона, йонський стиль, Йордан, Йорк, Йоффе.

Буква „К": Кааба, кабель, кава, Кавказ, Кавтський, Казанова, казка, календар, калина, Кальварія, Кальнишевський Камянець, Канада, Кант, капітал, Капніст, Караджіч, Карло, Кармансьний, Карпати, Картаґіна, картографія, картопля, Каспійське Море, катакомби, Катальонія, Катеринослав, Качковський, Кащенко, Квітка-Основяненко, кельти, Кемаль Паша, Кирнарис і т. д.

ОСТАННІ ВІСТИ

КОМІТЕТ ТРЬОХ І ПАЦИФІКАЦІЯ.

До Варшави прийшла вістка зі Женеви, що 18. вересня на засіданні Комітету Трьох запала постанова, щоби представити Лізі Націй справу петиції, яку свого часу зложили українці, а яка торкається пацифікації Сх. Галичини.

Згідно з ухвалою Комітету Трьох Рада Ліги Націй має зайнятися справою українських петицій на одному з найближчих засідань. Хто в Раді реферуватиме справу пацифікації, ще не відомо. В склад Комітету Трьох увіходять делегати: Англії, Еспанії та Норвегії.

Справа німецької меншини у Раді Ліги.

19. вересня Рада Ліги Націй розглядатиме справу меншин на Гор. Шлеську. Промовлятиме мін. Курціюс і Залеський.

НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ СОЙМУ.

У політичних колах Варшави розійшлася чутка, що в найближчих днях скличуть сойм на надзвичайну сесію. Він має полагодити проєкти законів в справі боротьби з безробіттям. Речинець тієї сесії устійнять на 1. або 2. жовтня. Після полагоди податкових проєктів і справи безробіття сесію замкнули би. Бюджетову сесію скличуть із кінцем жовтня або в перших днях листопада.

РОЗПРАВА БЕРЕСТЕЙСЬКИХ ВЯЗНІВ ПРИ ЗАЧИНЕНИХ ДВЕРЯХ.

Є чутки, що тому, що б. берестейські вязні обвинувачені в держ. зраді, розправа проти них відбуватиметься при зачинених дверях. Покликали 186 свідків, а найбільше тих, яких уже переслухували в політ. процесах Центролїву та за замах на Пілсудського.

НОВІ РЕДУКЦІЇ ПОЇЗДІВ У СХ. ГАЛИЧИНІ.

Міністер комунікації Кін видасть розпорядок про нові редукції поїздів, головно у львівській та станиславівській дирекції.

КРІЗОВИЙ ПОДАТОК.

Польська рада міністрів ухвалила досі такі нові податкові проєкти: Проєкт т. зв. крізового податку, який збільшує податок доходовий, від тантієм, від пива, вина, меду та справу підвищення стемплевих оплат. Новелізація оборотового й маєткового податку ще не полагоджена. Займеться нею мін. рада в найближчому тижні.

ЛИТВА ДОМАГАЄТЬСЯ ВИЛЬНА.

ПАТ повідомляє з Ковна, що литовський уряд у меморіялі до гаґського трибуналу заявляє, що Литва все старалася мирно полагодити виленський конфлікт, хоч її Польща напала. Взявши під увагу політичне, культурне та правне значіння Виленщини для Литви, годі відмовити принайменше мирні репресії. Міжнародне право допускає такі репресії, коли вони не будуть шкодити інтересам третіх держав. Литва не підписала барсельонської конвенції в справі вільного транзиту, тому не обовязана отвирати правильну комунікацію між Клайпедою, Вильном і Гродном. Недостача безпосередньої комунікації з Лібавою та СРСР не торкається інтересів третіх держав, бо Латвія користується іншими залізницями, а СРСР спрямовує свій експорт до Чорного Моря. Досі ні одна з третіх держав не зверталася до лит. уряду, щоби отворив комунікаційний шлях Вильно-Лібава. З огляду на литовські інтереси комунікація на відтинку Ландварів-Кошидари не буде отворена, поки не управильнять виленської справи.

ЕСПАНІЯ НЕ Є РОБІТНИЧОЮ РЕСПУБЛИКОЮ.

З Мадриду повідомляють: Тому, що ухвалений 17. вересня кортесами 1. уст. конституції може викликати за кордоном некорисну інтерпретацію, палата постановила уважніше вчорашнє голосування. Уступ цей зредагують мабуть так: Еспанія це демократична та ліберальна республика, основана на праві.

Коломийські ґімназисти перед судом.

Другий день судової розправи проти Конст. Сельського і 7. тов.

До полудня складали зізнання прокураторські свідки. Це функціонарі тайної і мундурової поліції з Коломиї, що приловили або переводили вступне слідство проти обвинувачених. Відводових свідків оборони нема.

Перший зізнає постер. **Ян Войтович.** Він перший зауважив обвинувачених Сельського і Кузьмівну, як вони обоє нічю 28. VIII. 1930 р. розліплювали на вулицях Коломиї „Сурму". Зрештою повторює це, що є у протоколах попередніх зізнань.

На обставину як переводилося переслухування, чи били Сельського і що найдено при ревізіях, особистій і домашній, зізнає Войцеховський, функц. тайної поліції.

Виключає побиття вязня; вязня тільки стеріг. Взятий у перехресний вогонь запитів оборонців мотається у своїх відповідях, при чому оборонці стверджують деякі неточности.

Дальше розпитувано ком. Шпалю, повітового команданта поліції в Коломиї. Цей зізнавав дуже обективно. Він перший переслухував його в поліції і подає, що тоді Сельський візнав, що не належав до „УВО", а був там тільки початкуючим новиком.

Переслухування Сельського відбувалося без ніяких репресій, биття і т. п.

Що до Марти Кузьмівної, то вона подала вже тоді, що належить до УВО і уважає це належання такою самою честю як колись належання до ПОВ, на відповідний запит свідка сказала навіть, що убилаб і його, колиб одержала такий приказ.

Вкінці останній свідок **Дильський** (функц. сл. пол.) оповідає подрібно про обставини, серед яких переслухувано обвинувачених. М. ін. подає як опинилися на лаві обвинувачених Маруняк, Березовський, Михалевський і ін., а саме Сельський на запит хто може бути членом тайної організації подав їх назвища. У цьому здогаді утвердилась поліція, коли найшла при ньому малий нотесик і картку, де шифром були виписані імена або псевдоніми вище названих обвинувачених як пр. „Дзюньо" мало означати Маруняка, „Кутасик" Гнатишака" і т. п.

Після переслухання цього свідка оборонець д-р Ганкевич ставить внесення на покликання відводових свідків, а то д-ра Маціборка, конц. адвок. у д-ра Шипайла, на факт, що Сельський за його відомістю переписав на машині „Евіденц. Листок", призначений для спортових цілей, а дальше, на покликання як свідків прокуратора Врубеля і д-ра Андрія Чайковського, перед якими Сельський скаржився на побої. Прокуратор спротивлюється цим внесенням, при чому подає, що не обстоює твердження акту обвинувачення, що „Евіденц. Листок" був зладжений для членів тайної організації.

Предсідник Тертіль по короткій нараді трибуналу оголошує ухвалу, яка не прихилюється до внесків оборони, а рівночасно замикає доказове поступовання та роздає суддям присяглим питання щодо вини обвинувачених.

На салі і лаві суддів присяглих слідно перемучення і скуку. Всеж таки предсідник намагається розправу покінчити сьогодні.

Щодо питань, то вони вповні відповідають тенорові акту обвинувчаення, який кожному обвинуваченому закидує дальшу участь у злочині з § 58 т. п. (переховування „Сурми" і приналежність до УВО) а зокрема обв. Маруснякові і Сельському приєднування („вербоване") нових членів до тайної організації.

В імені трьох оборонців ставить внесок д-р Л. Ганкевич в напрямі зміни § 58 на § 65 ц. (підбурювання) і § 24. пресового закона.

Прокуратор у довшому правному виводі противиться внескам, а трибунал відкидає їх. Підчас коротенької перерви оборонці роблять наступ на лаву суддів присяглих, намагаючися переконати їх, що вже час на обід, всежтаки енерґічний предсідник доводить до того, що до голосу приходить ще прокуратор, який говорить до год. 14.30, після чого предсідник зарядив перерву до год. 16.30.

Промову прокуратора як і оборонців подамо в скороченні у найближчому числі. Закінчення процесу сподіваються сьогодня вечором.

ПРИСУД.

Після пополудневої перерви промовляли оборонці д-р Ганкевич, д-р Шухевич і д-р Старосольський.

Около год. 6.30 скінчив промовляти д-р Старосольський і слідувало коротке резюме предсідника. В год. 6.45 пійшла лава присяглих на нараду. Після наради проголосив провідник лави присяглих **верлдикт:**

К. Сельський 10 голосів „**так**" (у цьому 1 ще й за вербування до УВО) **2 „ні"; Марта Кузьма 11 „так", 1 „ні"; Мариняк В. 10 „так",** (у цьому 3 ще й вербування), **2 „ні"; Гнатишак 11 „ні", 1 „так"; Березовський 10 „ні", 2 „так"; Михаловський 12 „ні"; Кузьма Марія 12 „ні".**

На основі цього вердикту трибунал видав присуд, яким визначив Конст. Сельському кару 1 року тяжкої вязниці, Марті Кузьмівній 14 місяців, а Маруняковi 1½ року тяжкої вязниці з загостренням. Решту обвинувачених увільнено.

Всім трьом зарахували слідчий арешт. Тому Сельський вийде на волю, а Кузьмівна має відсидіти ще кілька днів. Маруняк має відбути ще 4-місячну кару.

Під закидом приналежности до УВО.

18. вересня відбулася перед самбірським судом присяглих розправа проти торг. інжиніра Омеляна, якому акт обвинувачення закидав приналежність до УВО та що незаконно перейшов із ЧСР. до Польщі. Наслідком вердикту суду присяглих трибунал увільнив обвинуваченого. Боронив адв. д-р Роґуцький.

НОВИНКИ

— **Евген Говикович веде свою робітню фуґер у Львові, вул. Домініканська 4.** Тел. 67-54.
404 7—?

— **ОО. Катехитам і Парохам до відома!** Кооп. „Свяшенича Поміч", Станиславів, Липова 1. поручає найкращі підручники до навчання реліґії в народніх і виділових школах, апробовані всіми трьома Впреосв. Одинаріятами. **1. Малий катехизм хр. кат. рел., ціна 0·80 зол., 2. Коротка біблійна історія ст. і нов. зав., ціна 1·50 зол.,** які гарним зовнішним виглядом, добірною методою та конкуренційною ціною зєднали собі загальне признання. Від замовлень понад 25 прим. не числиться коштів пересилки. Приймається комісові замовлення. Попирайте кооперативне, шкільне видавництво! 4 2 5—10

— **Виставка французького та італійського мистецтва.** Пригадуємо, що в неділю 20. ц. м. в год. 11.30 буде відчинена в Національнім Музею (Мохнацького 42) перша виставка Асоціяції Незалежних Українських Мистців з участю запрошених визначних сучасних французьких та італійських малярів і Української Париської Групи. З львівських малярів бере участь у виставці мистець Олекса Новаківський. Виставка потреває до кінця жовтня. Ближчі дані в афішах.

— **Львівська філія ЗАСП.** Крім Союзу драматичних артистів ЗАСП., який тепер дає вистави в Театрі Ріжнородностей, утворилася у Львові окрема група драматичних артистів п. н. Львівська Філія ЗАСП. під проводом відомої артистки Ванди Семашкової. Сова цей вже на днях починає драматичну працю. Як перша піде комедія анґлійського письменника Моґена „Коли вернешся?" Премієра „Коли вернешся?" визначена на 23. вересня. Артистка Семашкова виступає в тій комедії в зовсім відмінній від її дотеперішньої акторської творчости, бо в комічній ролі.

— **Цукор для дітей вільний від податку.** Між проектами законів, звязаними з акцією залля злагіднення наслідків безробіття, є проект, що цукор для дітей має бути вільний від податку. Діло про цукор, призначений для дітей в школах і захоронках в часії боротьби з наслідками безробіття. Звільнений буде від податку цукор, побираний в цукроварні Комітетом Допомоги для Безробітних.

— **Редукція замужніх жінок.** На засіданні соціяльної комісії шлеського сойму принято резолюцію, що домагається звільнення з праці замужніх жінок в урядах підчинених воєвідському урядові та взагалі в державних урядах на Гор. Шлеську.

— **Арештування українців в Арґентині.** „Іл. Курер Цодз." повідомляє, що в Арґентині арештувала поліціія 11 українських саботажистів (?!). Ближчих відомостей про це не подає так, що про вартість цього „власного телефонату з Буенос Айрес" можна сумніватися.

— **З львівської хроніки.** З мешкання Із. Гільферднґа при вул. Романовича щезли дорогоцінности вартні 700 зол. — Крізь вирізаний отвір у дверях мешкання Вероніки Ґрохольської при вул. Кохановського виніс невідомий аматор жіночий одяг вартости 500 зол. — З ресторану Симона Вайнбавма на Знесінню забрали спрагнені ґості напитки варт. 400 зол. — Пропав без сліду син Анастазії Навроцької зі Знесіння 14-літній Казимир. — З коридору гостинниці „Ґранд" при вул. Леґіонів винесли „непрошені ґості" паку ґалентарійних товарів варт. 5000 зол. Трьох підозрілих у цій крадежі поліція запросила до безплатної „гостинниці". — Шая Лернер зі Стрілиск програв на „колесі щастя" на площі Сольських 30 зол.

— **З краєвої хроніки.** Старостою в Скалаті іменували дотеперішнього референта тернопільського воєвідства Романа Буліча. — Під грозою револьвера хотіли бандити ограбити Миколу Гаврищака в Бориславі. На крик сусіда Котика бандити втекли.

— **Арештували виконавця нападу на почтового післанця** 31. липня виконано напад на почтового післанця біля Пишниці, пов. Ніско, при чому забрали в нього 4.500 зол. і грошові листи. На днях арештували головного виконавця того нападу Томаша Кшалю. Ще передтим арештували спільників Кшалі Яна Пижа і Стан. Лапцюха.

— **Наглий суд у Перемишлі.** В Ніжанковичах на полі в бараболях поліція приловила Ст. Ґавронського, який вбив 22-літн. Йос. Новака. Прокуратура веде слідство. Вбивник стане мабуть перед наглим судом.

— **Летунська катастрофа.** 18. вересня біля Полоцька підчас летунських змагань упав літак 2. летунського полку з Кракова. Літак розбився, а пільот серж. Копцюк і обсерватор пор. Боровський згинули на місці.

— **Трошки статистики.** Статистичний Уряд Виділу Громадської Освіти в Вашинґтоні подає, що в Зед. Державах є 4,283. 753 неграмотних у віці вище 10-и літ. Це число означує лише 4.3 проц. неграмотних серед цілого населення Зед. Держав.

— **Страшний буревій** перейшов над каліфорнійським містом Веракруц і перевернув кілька кораблів, які затонули. В околиці Санта Розалія згинуло підчас бурі 500 осіб.

— **Заробітна плата звірів.** Фільмові артисти звіринного світу мають місячні заробітні платні, які перевищають в десятки разів „людські" зарібки пересічного громадянина. Є між фільмовими акторами-звірями й „зірки". Пес Рін-Тін-Тін заробляв казочні суми. Привчений до фільмової гри пес заробляє 200 дол. за день праці, малпа 180 дол., загально відомий бульдоґ із підмальованим оком (з фільмів Фокса) 400 дол., гуска 50 долярів. Тим, що жалітимуть, що не є хоч звіринними „зірками" срібного екрану, скажемо для потіхи: заробіток тих звірів опиняється в кишенях їх людських власників.

— **Підморська вінда.** В Мадриді показував один інжинір модель нового винаходу, подібного до легкопаду. Цей апарат позволяє нурцеві видобутися з морських глибин без помочі сторонніх з поверхні моря.

— **Зброю забрали, грошей не торкнули.** Невідомі люди забрали в ночі з маґазину зброї в Будапешті всі кріси, кілька тисяч набоїв, мисливські ножі, револьвери, пистолі і т. д. Грошей, 30 тисяч пенґів, не взяли.

— **Міліонер для безробітних.** Нюйорський міліонер Едвард Геттон призначив сто тисяч пачок з харчами для безробітних. Кожна пачка буде містити 16 ріжних харчевих засобів, що скоро не псуються, вартости 3-х долярів. Роздаватимуть їх у зимі. Минулої зими Геттон роздавав три тисячі обідів денно.

— **Повстання на Кавказі.** Грузинське пресове бюро повідомляє, що в кількох місцевостях Грузії вибухнуло селянське повстання на тлі примусу колективізації. Число повстанців у Західній Грузії доходить до 2.000 осіб.

— **Обрив „хмари".** Близько м. Монтань в Франції впала велитенська хмара білих мотилів. Настав сумерк і навіть літаки мусіли задержатися, бо летуни не могли найти дороги. Земля була вкрита білим ковром — мов би снісом. Ці мотилі не вживають крил і вітер несе їх так само, як саранчу.

— **Більшовики торгують.** До Риги вивезли більшовики на продаж образи світових мистців. Між іншими образами є там теж образ кисти Рафаеля „Мадонна з дитиною". Про оригінальність цеї картини висловиться покликана комісія знавців.

— **20-кілева монета.** В Швеції за королевої Христини відкрили велитенські поклади міди і їх використали для потреб монетарні. Мідяна монета вартости 10 срібних талярів важила 19.70 кг. і називалася „плятминт“. Ця важка монета була в обігу від 1644 до 1776 р., а державна монетарня випустила її на суму 19 міліонів талярів. Тоді, коли ця монета була в обігу, переховували її в пивниці, бо богачам запас таких грошей міг звалити вищі надбудови домів. Пяниця брав ту монету на плечі, ніс до коршми і вміщував її під столом; опісля пив так довго, доки не пропив цілої її вартости.

— **Рекорди.** На змаганнях в шведському університетському місті Упсалі кинув ратищем фінляндець Пентіле на 69.80 м., побиваючи дотеперішній рекорд.

— **Новий землетрус в Японії.** В околицях Токіо відчули сильний землетрус. Про шкоди покищо нема ніяких вісток.

— **„Ти є мій тип!“** Під таким заголовком скомпонував нову оперету Павль Абрагам у Берліні. Оперету взяв під свою опіку режисер Фрідман Фридрик. Премієра нової оперети відбудеться в лютім 1932 р. в берлінському театрі „Метрополітан“.

— **Безробіття в Англії.** Дня 7. ц. м. число безробітних в Англії виносило 2,800.621 осіб, себто 28.312 осіб більше як попереднього року.

— **Справлення друкарської похибки.** У фейлетоні д-ра Яр. Пастернака п. н. „З археольогічних проблем Поділля“ закралась немила друкарська похибка, яку на цьому місці справляємо, а саме: У другому стовпці з гори зложено: „початок 11. століття“, а має бути: „початок II. (другого) століття...“

З судової салі.

ПРОЦЕС ПРОТИ ПЕТРА РІШКА І ТОВ. ЗІ СТРИЯ.

Не треба мертвої строгости, а батьківського серця!

Промова обор. д-ра Ст. Барана перед трибуналом лави присяглих у Львові 16. вересня 1931.

(Докінчення.)

Велика для нас, українців, шкода, що Липинський не уродився скорше, і що за скоро відійшов від нас та що його ідеї не стали ідеями тих, що були при державній українській кермі в Києві в роках 1917 до 1919. Всі вони виховалися в атмосфері російського нігілізму. Історики, що мали вплив на формування політичного світогляду українського громадянства за Збручем, почавши від Бантиш-Каменського з його „Історією Русів“, що у деякій мірі відродила на початку XIX. стол. державницьку ідею наддніпрянців, попри Костомарова — Драгоманова — ідейного речника анархії — до Михайла Грушевського з його „Історією Руси-України“, як виховані виключно у російській культурі, не могли дати твердого ідеольогічного фундаменту під здорову, трівку українську державну думку. Вірю, що коли би Мих. Грушевський, Винниченко і Петлюра були вихованцями заходу, або хоч би польської культури — як Антонович і Липинський, у нас, в Галичині історик пок. Степан Томашівський — то не було би прийшло до розвалу української держави над Дніпром і поневолення її більшовиками.

„Катехізм укр. державника“, — каже дальше обор. д-р Баран — що його читав молоденький обв. Лебедович, жадає від українського державника таких чеснот: 1) християнської релігії, 2) лицарськости, 3) послуху авторитетові, 4) патріотизму, 5) дисципліни, 6) гарту волі, 7) почуття відповідальности і 8) пошани для державно-історичної традиції. На першому місці поставлено християнську релігію і живу віру в Бога і тому як мотто перед заголовком поміщено цитат з евангелія. Обор. д-р Баран відчитує відповідні уступи з „Катехізму“, де подрібно обговорено ті всі чесноти, які коротко можна схарактеризувати двома польськими словами „**Bog i Ojczyzna**“ що є політичним гаслом деяких польських національних партій. Багато в „Катехізмі“ є політичної романтики, а навіть дитячої наівности, одно є певне, що ісповідник цього „Катехізму“ психольогічно не може бути членом УВО, противно, „Катехізм“ є панциром, що хоронить українську молодь від цієї організації. І тому обвинувачений Лебедович — по словам акту обвинувачення духовий провідник і інструктор підсудних — читаючи деному в них на припадкових сходинах у обв. Грушака „Катехізм“, не допустився тим ніякого наригідного вчинку.

П. прокуратор згадав і про віз Джимали і про Вжесьню і про кров пок. посла Голувка для викликання деякого настрою. Перебуваючи як студент на берлінському університеті цікавився я положенням поляків в Познанщині. Перед двадцять кількома роками був я там особисто, бачив там на місці гігантичну боротьбу тамошніх поляків з пруською навалою за своє національне істнування і відносився все з великим подивом для цієї розмірно невеликої вітки польського народу. „**Ab hoste disce**“ — вчися від ворога і познанці навчилися багато, подібно як чехи, від свого вікового противника німця і нині творять найздоровішу частину вільної вже Польщі. Але вони в практиці переводили головні засади, подібні до засад інкримінованого „Катехізму“, свою національну працю будували на християнській релігії, на послухові для авторитету і на національній польській традиції, реалізували гасло „**Bóg i Ojczyzna**“ і перетревали національне лихоліття та поневолення. Думаю, що коли би за противника познанці мали москаля з його типовим нігілізмом, а не здисциплінованого німця, з високо розвиненим почуттям ладу і законности, доля їх могла би бути інша, гірша.

Згадано тут і пок. посла Голувка, що як речник польсько-українського зближення погиб недавно від скритовбивчої кулі. Це скритовбивче душегубство осудили відповідальні укр. кола і не потреба було кликати тут на салю тіни цього заслуженого польського діяча і пригадувати у цій хвилі у судовій салі перед Маєстатом Юстиції історичний трагізм двох великих сусідніх словянських народів — поляків і українців, у їхніх взаємовідносинах. Якраз пок. Голувко хотів злагіднити цей трагізм, якого сам упав жертвою, за яку підсудні молоді хлопці чейже невідповідальні.

З уст п. предсідника упало в часі розправи слово, що він не розуміє деякої поведінки підсудних. Це зовсім зрозуміло, бо часто старше покоління не розуміє молодшого тому, що психольогічний процес у кожного з них є вже зі самої природи своєрідний. Цю цікаву проблему з ділянки людської психольогії старався вияснити великий російський письменник Достоєвський у своєму творі „Батьки і діти“, але її не розвязав, розвязує її тільки саме життя. Для молоді, для її вчинків треба мати серце, а не строгість і серцем привертати її до себе.

У нинішньому процесі згадується також і стрийський цвинтар. Лежать там поховані поруч себе поляглі познанці і поляглі українці, всі жертви нашого взаїмного трагізму, але жертви ідеї. І тому вони і після смерти герої. Там вже спорів і боротьби нема. Смерть і спільна земля поєднала оба табори. І нехай тіни тих героїв з вашого і нашого боку будуть добрими духами для Вас, Панове судді присяглі, у салі ваших нарад і нехай хоронять вони тих молодих людей, що засідають на лаві обвинувачених, з котрих найстарший обв. Боднар має 26 літ, а наймолодший обв. Лебедович всего 17. Приверніть цим молодим хлопцям волю, бо вони не допустилися цього, що їм закидує акт обвинувачення. Рішайте справу не на основі мертвої букви строго карного закону, але своїм батьківським серцем і заперечте всі поставлені головні питання в напрямі злочину головної зради з § 58. і § 59., як також і всі евентуальні питання в напрямі злочину заворушення публичного спокою з § 65. букви ц)

СПОРТ.

Краєві легкоатлетичні змагання.

Український Студ. Спорт. Клюб (УССК), спортова секція Т-ва Прихильників Освіти, влаштовує в неділю 20. і в понеділок 21. п. м. краєві легкоатлетичні змагання на площі Сокола-Батька. Початок змагань: в неділю год. 10. рано і 3. попол., в понеділок год. 3 попол. Вступ на площу: для молоді 50 сот., для старших (сидячі) 1 зол.

Недільні мячеві змагання.

В цю неділю відбудуться такі змагання за мистецтво Ліги: Чорні—Легія у Львові, Польонія—Рух у Варшаві, Краковія—Варшавянка у Кракові і Варта—Лехія в Познані. — За вхід до Ліги грає станиславівська Ревера з ВКС у Рівному.

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Омелян Савицький, вислужений інспектор Т-ва „Дністер“, помер по довгій і важкій недузі, заосмотрений св. Тайнами, дня 17. вересня 1931. у 67-м році життя. Похорони відбудуться в суботу 19. вересня в год. 4. пополудні з дому жалоби при вул. Пястів ч. 4. на Янівський цвинтар. В. П. П.!

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 18. IX. 1931 масло експортове і десерове пріма —·— зол. літру молока 19—20 сот., літру сметани 1·10 зол. копу яєць 6·80—7·00 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр: Нечинний.

Театр Ріжнородностей: Субота, 19. вересня, година 8. веч. і в наступні дні „Королева передмістя“.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Мізіон“ (реж. Рене Каейр).

КАСІНО: Звукова фільма“, „Сірий дім“ додатки.

КОЛЬОСЕИ: „Вулиця гріху“, „Лявіна“

ЛЕВ: Звук. фільма „Мізіон“ (реж. Рене Каейр).

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Особиста секретарка“.

МІРАЖ: „Гарний Гіголь, бідний Гіголь“.

ОАЗА: Звукові фільми „Модні вірани“ та „Виключений з під права“.

ПАЛЯС: Звукова фільма „Цвітка Альжиру“.

ПАН: Звук. фільма „Анна Хрісті“.

ПАСАЖ: „Чотири пера“, американська комедія та додатки.

ХИМЕРА: „Оковн пристрасти“.

СОНЦЕ: Звукова фільма „В степах Арізони“ та „Асфальт“.

СТИЛЕВЕ: „Звукова фільма „Трьох приятелів“, „Відвічні вороги“.

УТІХА: „В погоні за міліонами“ (Люпіно Альбертіні) Безробітний Чарлі Чаплін.

Програма радіо.

Понеділок 21. вересня 1931.

Кенігсберг (217,1) 21·25 Бетовен. **Липськ** (259,3) 21·15 Нова музика. **Моравська Острава** (263,4) 19·30 „Тайна“, комічна опера Сметани. **Брно** (341,7) Квартет Дворжака. **Штрасбург** (345,8) 20·30 Камер. музика. **Гамбург** (372,2) 19·30 Конц. радіоорх. (Гайдн, Бетовен, Берліо). **Букарешт** (394,2) 21·00 Камер. музика (Квінтет Моцарта). 21·15 Соната Рахманінова. **Соттенс** (403,8) 20·00 Засідання Союзу Народів. **Харків** (426) 15·00, 20·00 Концерт. **Стокгольм** (435,4) 21·45 Конц. радіоорх. **Рим** (441,1) 13·30—13·15 Конц. орх. і хор. 21·00 Людова музика. **Беромінстер,** Швайц. (459,4) Вечір Дворжака. **Міляно** (500,8) 21·15 Конц. камер. **Відень** (516,4) 20·40 Конц. симф. орх. **Рига** (524,5) 19·30 Година Шуберта. **Мінхен** (532,9) 20·00 Хоральний спів. **Будапешт** (550,5) 17·35 Циган. орхестра. **Любляна** 16·30, 20·00 Сальон. квінтет. **Осльо** (1071,4) 21·15 Скрипк. речиталь (Гендель, Бетовен, Венявський). **Кадлюнборг** (1153,8) 22·15—23·00 Камер. музика. **Москва** (1481) 18·15 Концерт.

Віторок 22. вересня 1931.

Кенігсберг (217,1) 24·30—1·30 Година Дворжака. **Липськ** (259,3) 16·30 Симф. концерт. 21·40 Смич. квартет (Моцарт). **Брно** (341,7) 20·25 Скандинавська музика. **Штрасбург** (345,8) 20·30 Конц. радіоорх. **Гамбург** (372,2) 20·00 Попул. концерт. **Букарест** (394,2) 19·00 Румун. музика. **Соттенс,** Швайц. 20·00—20·15 Союз Народів. 20·30 Тр. з Женеви: „Дон Жуан“, опера Моцарта. **Берлін** (419) 17·20 Л. Райчев співає російські пісні. **Харків** (426) 15·00, 20·00 Концерт. **Стокгольм** (435,4) 20·00 Скрипк. речит. **Рим** (441,2) 21·00 Концерт. **Гельсінгфорс** (453,2) 19·00 Концерт радіоорх. **Прага** (486,2) 19·20 Концерт радіоорх. **Відень** (516,4) 21·30 Деметрієску, фортеп. 22·15 Джезбенд. **Мінхен** (532,9) 19·35 „Масковий баль“, опера. **Будапешт** (550,5) 19·30 „Тангайзер“, опера Вагнера. **Ленінград** (1000) 16·30 Концерт (Шуберт, Бетовен, Мусоргський, Глінка). **Осльо** (1071,4) 18·45 Італійські пісні. **Москва** (1481) 20·30 Популярний відчит.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Понеділок 21. вересня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Астр. час. 12·10, 13·10, 16·00, 17·00, 17·30, 19·25 Музика з грам. плит 13·10, 14·50 Комунікати. 15·25 Відчит і ком. 16·50 Літерат. гутірка по франц. 17·15 „Про дитину, що не хоче їсти“, д-р Гдайх. 17·35 Відчит і музика з Варш. 19·00 Всячина. 19·20 Фейлет. з Варш. 19·10—20·30 Транс. з Вар. 20·30 Оперетка з Варш. 22·30—22·40 Комун. з Варш. 22·45—24·00. Музика. Тр. з Вільна і Варшави.

Віторок, 22. вересня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Астр. час. 12·10, 16·00, 17·10, 18·00, 19·25, 19·50 Музика з грам. плит. 13·10, 14·50 Комунікати з Варшави. 15·10 Авдиція для дітей. 15·25 „Летунська хвилинка“ з Варш. 16·50 Відчит з Кракова. 17·15 „Чи у вас гірше?“, враження зі Швайцарії. 17·35 „Китайський мур“ (новий і старий). 19·00 Всячина. 19·20 Комунікат з Варш. 19·30 „Давній касарняний гумор“, гутірка з музикою і співами. 19·55—22·25 Транс. з Варшави. 22·30—24·00 Музика з „Багателі“ у Львові.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає.

На українськім матуральнім гімназійнім курсі „Знання“ наука вже почалася. Бажаючих користати проситься негайно вписуватися, щоби не втратити часу. Від 1-го місяця ще 4!

Український Театр під адм. проводом І. Волощука.

ЛЮБАЧІВ:

19. IX. День і ніч.

20. IX. Ой не ходи Грицю.

У підготові: 1) Вовка парині Мадагаскару, 2) Мисль-Андреєва, 3) Дон Жуан і 4) Альравне по повісти Еверса. — Склад театру: пані: Віреньска, Істоміна, Іванчуківна, Кемпе-Маскота і інші. панове: Кемпе, Опар, Радванський, Тимчук, Турченко, Шашаровський і ін. Театр обіздить під адм. проводом відомого адміністратора бувшого театру ім. І. Тобілевича І Волощука. Театр прийме молоду, пристійну, інтелігентну панночку „сопран“ на ролі субреток і трьох музиків а саме: II. скрипка, челльо і джез. Оферти надсилати на адресу оголошений в часописях. 489

Новоутворена філія Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові при вул. Бальоновій ч. 2. Початок науки 1. жовтня. Вписи в головному заведенні, Шашкевича 5, щоденно в годинах 15—19. Число тел. 37-15. 513

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5 — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Староводні жіночі годинники перероблюємо на ручні. 130

КОСІВ к/ КОЛОМИЇ, пансіон Евгенії Лукашевської приймає гостей цілий рік. Ціни знижені. 467 2—3

ЦІЄЮ ДОРОГОЮ ШУКАЮ для свого 29-літнього шваґра з інтеліґентної родини, круглого сироти, який одначе власними силами здобув заграничний диплом магістра фармації, жінки, яка помоглаб до покінчення студій (нострифікації). Прошу про предложення з фотографіями лише пань з інтеліґентної родини до літ 25. За зворот фотографій і дискрецію ручу словом чести — Листи до Адм. „Діла“ під „Аптикар“. 493 2—2

ФАБРИКА ЕЛЕКТРИЧНИХ ЛЯМП і металевих виробів „GALWANJA“, Кузінського 11 а — Тел. 20-54. — Ціни фабричні. 30 33—?

АНГЛІЙСЬКОГО, лекції поодиноко і збірно уділяю. — Зголошення до Адм. „Діла“ під „Англійка“. 495 3—3

ПРИЙМУ на станцію ученицю або студентку. Харч дуже добрий. — Несьвятовська, вул. Коцпова 4 II. двері 7. 502 2—2

ПОТРІБНА на провінцію учителька з фортепяном, якій можнаби поручити науку й догляд над 8-літнім хлопчиком. — Листи до Адміністрації „Діла“ під „Погідна вдача“. 503 2—2

АБСОЛЬВЕНТ гімназійний обійме посаду домового інструктора. Невеликі вимагання — Зголошення пересилати до Адм. „Діла“ під „Абсольвент“. 504 2—2

ІНТЕЛІҐЕНТНА ЖІНКА середніх літ з священичої родини, без родинних обовязків, шукає місця до управи дому. Зголошення до Адм. для „Марії“. 506

КАНДИДАТ АДВОКАТУРИ з судовою і бюровою практикою шукає місця в адвоката від 1. X. ц. р. Адміністрація „Діла“ під „Пильний“. 512 1-3

МУЗИКАЛІЯ. „Засумуй Трембіто“, сольоспів, „Легкі твори“ ч. 3. Безкоровайного на фортепян, по 1 зол. 469 3—5

ТОЛОЧУ десені на плюшових плащах навіть старих, знищених; відсвіжую, знищу, переробляю. **М. Волянська**, Львів, Собіського 12, тел. 17—04. 325 4-?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

✝

У перші роковини смерти сотника У. Г. А.

Романа Гузара

і 13-ті роковини смерти о. прал.

Евгена Гузара

відправиться

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

з панахидою дня 20 вересня ц. р. в год. 12-ій в полудне в Успенській Церкві у Львові, на яке Українське Громадянство запрошує

Родина

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів. Ринок 10.